

DEMORALIZACJA NIELETNICH

**KONSEKWENCJE
ZAPOBIEGANIE**

DEMORALIZACJA

DEFINICJA ZJAWISKA

DEFINICJA SŁOWNIKOWA

- Odrzucanie oraz negowanie przyjętych wartości, norm, zasad etyki, praw życia zbiorowego i indywidualnego. Łamanie przyjętych norm prowadzi może do przekroczenia zasad zapisanych w przepisach prawa.

NIELETNI

DEFINICJA

USTAWA Z DNIA 9 CZERWCA 2022 R. O WSPIERANIU I RESOCJALIZACJI NIELETNICH

- W rozumieniu ustawy NIELETNI to osoby, które:
- ukończyły 10 rok życia, a nie są jeszcze pełnoletnie, które objęte są postępowaniem w sprawach o demoralizację;
- po ukończeniu 13 roku życia, ale przed ukończeniem 17 roku życia dopuściły się czynu karalnego (czyli przestępstwa lub przestępstwa skarbowe, wykroczenia lub wykroczenia skarbowe);

KODEKS KARNY

- Nieletni – w rozumieniu prawa karnego to osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17 roku życia. Odpowiada ona karnie tylko w szczególnych przypadkach określonych w art. 10§2 kodeksu karnego:
 - - Art. 10. Wiek sprawcy a odpowiedzialność
 - § 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, zamach na życie Prezydenta , art. 148 zabójstwo , § 1, 2 lub 3, art. 156, ciężki uszczerbek na zdrowiu , § 1 lub 3, art. 163, spowodowanie zdarzenia niebezpiecznego , § 1 lub 3, art. 166, piractwo , art. 173, katastrofa komunikacyjna , § 1 lub 3, art. 197, zgwałcenie , § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252, wzięcie zakładnika , § 1 lub 2 oraz w art. 280, rozbój , może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

PRZYCZYNY DEMORALIZACJI

WG. HOŁYSA

- Chęć zdobycia pieniędzy lub innych korzyści materialnych.
- Zaimponowanie innym.
- Namowa kolegów bądź dorosłych osób.
- Chęć przebywania i realizowania się w grupach nieformalnych.
- Powielanie wzorców i zachowań mających swoje źródło w domu rodzinnym.
- Poczucie bezkarności za wcześniejszą działalność przestępczą.
- Poszukiwanie akceptacji, gdy nie można znaleźć oparcia i poczucia bezpieczeństwa wśród rodziców i opiekunów.

OBJAWY DEMORALIZACJI

BRAK REALIZACJI OBOWIĄZKU SZKOLNEGO.

W polskim prawie oświatowym istnieją dwa pojęcia, które nie są ze sobą równoważne.

Obowiązek szkolny i obowiązek nauki.

Obowiązek szkolny polega na przymusie uczęszczania do szkoły podstawowej.

Obowiązek nauki zaś dotyczy kontynuowania kształcenia do osiągnięcia przez małoletniego 18 roku życia.

Niespełnienie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Organ miejscowy administracji publicznej właściwy do spraw edukacji może nałożyć na opiekuna prawnego dziecka karę grzywny w celu przymuszenia do realizowania tego obowiązku. W skrajnych przypadkach sąd opiekuńczy może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej.

- Głównymi przestępstwami i wykroczeniami popełnianymi przez nieletnich są:
- pobicia i rozboje;
- kradzieże;
- kradzieże z włamaniem;
- posiadanie środków psychoaktywnych;
- stalking;
- niszczenie mienia;
- prowadzenie pojazdów mechanicznych bez uprawnień;
- spożywanie alkoholu lub tytoniu.

NARUSZANIE PORZĄDKU PRAWNEGO

Popelnienie przestępstwa
jako osoba niepełnoletnia

Popelnieni wykroczenia jako
osoba niepełnoletnia

- Przemoc
- Ma miejsce wówczas, gdy osoba atakująca jest silniejsza fizycznie lub psychicznie, albo jest starsza. Cechą charakterystyczną jest zatem nierównowaga sił.
- W przypadku przemocy tworzą się dwie role: ofiary i sprawcy, które mają wpływ na dalsze funkcjonowanie człowieka.
- Zawsze wiąże się z emocjami, które najtrudniej jest kontrolować, mianowicie ze złością, gniewem, nienawiścią.
- Z sytuacją znęcania się mamy do czynienia gdy osoba słabsza jest przez dłuższy czas narażona na ataki (bezpośrednie lub pośrednie) ze strony innego silniejszego kolegi czy grupy. Nie potrafi się im przeciwstawić

AGRESJA A PRZEMOC

Przez agresję rozumie się każde zamierzone działanie, mające na celu wyrządzenie komuś lub czemuś szkody, krzywdy, straty, bólu fizycznego czy cierpienia psychicznego.

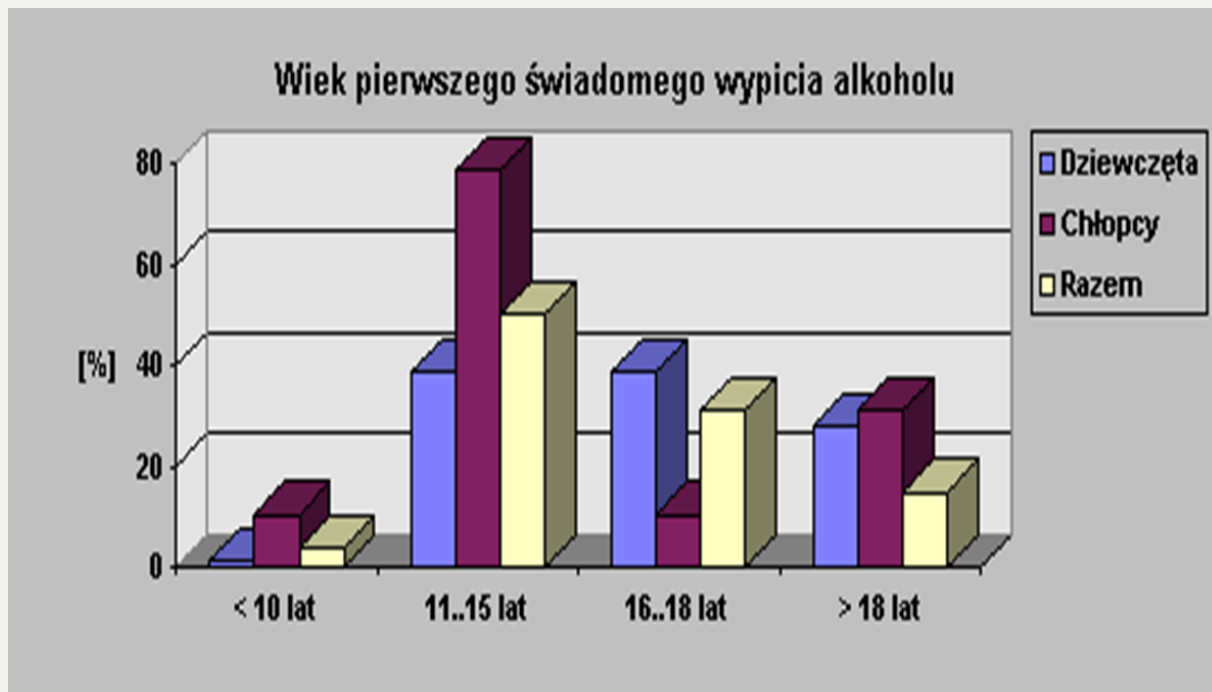
Osoby zachowują się również agresywnie, wtedy, gdy niszczą swoje lub cudze rzeczy, wyposażenie pomieszczenia.

O agresji można mówić wtedy, gdy obie strony mają podobną siłę fizyczną i psychiczną. Zaatakowana osoba potrafi bronić swoich praw.

- Przemoc fizyczna (bicie, popychanie, podcinanie, wymuszanie pieniędzy, niszczenie własności, kopanie, plucie);
- Przemoc słowna (przezywanie, wyśmiewanie, grożenie, ośmieszanie, plotkowanie, namawianie się, szantaż, obrażanie)
- Przemoc bez użycia słów i kontaktu fizycznego (wrogie gesty, miny, izolowanie, manipulowanie)
- Pośrednie formy przemocy tj. np. ośmieszanie, przezywanie, izolowanie są tak samo krzywdzące i bolesne, jak bezpośredni atak.

RODZAJE

PRZEMOCY

UŻYWKI

ALKOHOL

PAPIEROSY

NAKOTYKI

DOPALACZE

- Art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego]
- § 1. Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.
- § 2. (uchylony).
- § 3. Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- § 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto w celu swojego zaspokojenia seksualnego lub zaspokojenia seksualnego innej osoby prezentuje małoletniemu poniżej lat 15 wykonanie czynności seksualnej.
- § 5. Karze określonej w § 3 podlega, kto prowadzi reklamę lub promocję działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi małoletniemu poniżej lat 15.

WCZESNA INICJACJA SEKSUALNA

KONSEKWENCJE PRAWNE

- 1) upomnienie;
- 2) zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody w całości albo w części, do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, do wykonania prac społecznych, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym, w szczególności terapii uzależnień, psychoterapii, psychoedukacji, lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, do powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub do zaniechania używania substancji psychoaktywnej;

ŚRODKI WYCHOWAWCZE

- 3) nadzór odpowiedzialny rodziców albo opiekuna nieletniego;
- 4) nadzór organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej, której celem statutowym jest praca z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, zapobieganie demoralizacji nieletnich lub pomoc w readaptacji społecznej nieletnich, pracodawcy albo osoby godnej zaufania udzielających poręczenia za nieletniego;
- 5) nadzór kuratora sądowego;
- 6) skierowanie do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej, lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją;

**ŚRODKI
WYCHOWAWCZE**

- 7) zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju;
- 8) przepadek przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek równowartości przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, których wytwarzanie, posiadanie, obrót, przesyłanie, przenoszenie, przewóz lub przechowywanie jest zabronione, przepadek przedsiębiorstwa albo jego równowartości, przepadek korzyści majątkowej albo jej równowartości lub przepadek przedmiotów czynów zabronionych;
- 9) umieszczenie w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim, zwanej dalej "rodziną zastępczą zawodową";
- 10) umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- 11) umieszczenie w okręgowym ośrodku wychowawczym.

ŚRODKI WYCHOWAWCZE

- Środkiem leczniczym jest umieszczenie w zakładzie leczniczym, w którym są udzielane nieletnim świadczenia zdrowotne z zakresu opieki psychiatrycznej lub leczenia uzależnień, zwanym dalej "zakładem leczniczym".

**ŚRODEK
LECZNICZY**

- Środkiem poprawczym jest umieszczenie w zakładzie poprawczym.

**ŚRODEK
POPRAWCZY**

- 1. Zobowiązując nieletniego do naprawienia wyrządzonej szkody lub do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, sąd rodzinny określa sposób i termin wykonania tych zobowiązań.
- 2. Zobowiązując nieletniego do wykonania prac społecznych, sąd rodzinny określa okres ich wykonywania nie dłużej niż przez 6 miesięcy w wymiarze nieprzekraczającym łącznie 20 godzin, mając na uwadze wiek nieletniego, jego możliwości psychofizyczne oraz potrzeby edukacyjne.
- 3. Zobowiązując nieletniego do przeproszenia pokrzywdzonego, sąd rodzinny określa termin wykonania tego zobowiązania, a także może określić sposób jego wykonania.

ZOBOWIĄZANIE NIELETNIEGO DO OKREŚLONEGO ZACHOWANIA

KONSEKWENCJE DLA OPIEKUNÓW PRAWNYCH

- Zgodnie z art. 20 ustawy o systemie oświaty niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji – wynika to z przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji mówi o tym, że grzywna w celu przymuszenia wykonania obowiązku może być nakładana na rodziców/opiekunów kilka razy w tej samej lub wyższej kwocie. Każdorazowo nałożona grzywna nie może przekraczać 5 000 zł.

- **Konsekwencje przewidziane przez Ustawę z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich**
- **Art. 19. 1.** W przypadku gdy rodzice albo opiekun nieletniego uchylają się od wykonywania środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1, sąd rodzinny może wymierzyć im karę pieniężną w wysokości do 3 tys. zł.
- 2. Jeżeli rodzice albo opiekun nieletniego, mimo uprawomocnienia się postanowienia o wymierzeniu kary pieniężnej, nadal uchylają się od wykonywania środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1, sąd rodzinny ponownie może im wymierzyć karę pieniężną w wysokości do 3 tys. zł. Sąd poucza rodziców albo opiekuna nieletniego o tej możliwości po ogłoszeniu postanowienia o wymierzeniu kary pieniężnej wydanego na podstawie ust. 1.

KONSEKWENCJE DLA OPIEKUNÓW PRAWNYCH

Art. 18. 1. Sąd rodzinny może:

- 1) zobowiązać rodziców albo opiekuna nieletniego do poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego, a także do ścisłej współpracy ze szkołą, do której nieletni uczęszcza, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym w razie potrzeby wykonania odpowiedniej diagnozy nieletniego, oraz z podmiotem wykonującym działalność leczniczą;
 - 2) zobowiązać rodziców albo opiekuna nieletniego do współpracy z młodzieżowym ośrodkiem socjoterapii w zakresie realizacji obowiązku nauki przez nieletniego, jego socjoterapii i pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
 - 3) zobowiązać rodziców albo opiekuna nieletniego do naprawienia w całości albo w części szkody wyrządzonej przez nieletniego lub do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.
2. Zobowiązując rodziców albo opiekuna nieletniego do naprawienia szkody lub do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, sąd określa sposób i termin wykonania tych zobowiązań.
3. Sąd rodzinny może określić sposób kontrolowania wykonywania środka, o którym mowa w ust. 1.
4. Zobowiązując kuratora sądowego do kontrolowania wykonywania środka, o którym mowa w ust. 1, sąd rodzinny określa częstotliwość składania informacji z wykonywania tego środka.